

Vad är parapsykologi?

”Tror du på parapsykologi?” kan någon fråga. Parapsykologi är ingenting man tror på eller förnekar. Det är ingen trosriktning eller sekt. Vad är då parapsykologi?

En grupp ledande parapsykologer i USA definierar parapsykologi så här:

Vad är parapsykologi?

Parapsykologi är det vetenskapliga och lärda studiet av vissa ovanliga händelser förbundna med människans upplevelse.

Ett gammalt antagande, som förefaller bygga på sunt förnuft, är att de subjektiva och objektiva världarna är helt skilda, utan någon överlappning. *Subjektivt* är ”här, i huvudet”, och *objektivt* är ”där, ute i världen”. Parapsykologi är studiet av vissa fenomen som antyder att den strikta subjektiva/objektiva klyvningen i stället kan vara en del av ett spektrum mellan rent subjektivt och rent objektivt. Vi kallar sådana fenomen ”anomalier”, eftersom de är svåra att förklara inom de nu gällande vetenskapliga modellerna.

Dessa anomalier faller inom tre huvudkategorier: ESP (termerna förklaras nedan) och PK. Den tredje gruppen är fenomen som tyder på överlevnad av kroppens död, som nära döden-upplevelser, apparitioner (uppenbarelsen av levande eller döda personer) och minnen som tyder på tidigare liv.

Vad är inte parapsykologi?

”Trots vad medierna ofta påstår, är parapsykologi inte studiet av allt möjligt ’paranormalt’ eller bisarrt. Parapsykologi ägnar sig inte åt astrologi, UFO, Snömannen, asadyrkan, vampyrer, alkemi eller häxeri.

Många vetenskapare har sett parapsykologi med misstro, därför att termen har kopplats till en mängd mystiska fenomen, besynnerliga företeelser och pseudovetenskap. Lika ofta, och lika felaktigt, kopplas parapsykologi ihop med olika ’psykiska’ underhållare, magiker och så kallade ’paranormala undersökare.”

Vad studerar parapsykologer?

De vanligaste fenomen som parapsykologi studerar kan kort definieras så:

TELEPATI eller tankeöverföring: direkt kommunikation från ett medvetande till ett annat.

PREKOGNITION eller förutvetande: medvetande om framtida händelser, utanför normala kanaler för information. Ett exempel är ”sanndrömmar”.

KLÄRVOAJANS eller klarseende: Medvetande om händelser på avstånd, utanför normala kanaler för information.

Uppdelningen mellan de tre begreppen telepati, klärvoajans och precognition är mest historisk. I praktiken är det

svårt eller omöjligt att skilja dem åt. Troligen är de olika yttringar av samma process. Därför används ofta förkortningen ESP.

ESP betyder **EXTRA-SENSORISK PERCEPTION** eller utomsinnlig varseblivning, och är en sammanfattande term för att utanför de kända sinnenas räckvidd få information om händelser.

PSYKOKINESI, PK: Direkt mental påverkan på fysiska föremål, livlösa eller levande.

PARANORMALA FENOMEN är en annan sammanfattande term för alla de fenomen som ligger ”bredvid det normala”, dvs utanför vad som är accepterat och förklarat enligt nu gällande vetenskapliga modeller. Uttrycket *psi-fenomen* används också.

Ordet **PARAPSYKOLOGI** betyder ungefär ”vid sidan om (bredvid) psykologin”. Det kom att användas eftersom de flesta tidiga forskare hade psykologisk inriktning.

I laboratoriet försöker man studera psi-fenomenen under kontrollerade förhållanden. Exempel på sådan forskning vid svenska universitet är ”ganzfeld” i Göteborg och i Stockholm studier av telepatisk överföring av känslor. Den svenske psykologen Martin Johnson var i 16 år professor vid institutet för parapsykologi vid universitetet i Utrecht, Holland.

Den andra huvudlinjen i parapsykologi kan kallas **FÄLT-FORSKNING**. Det innebär bland annat studier av upplevelser som människor råkar ut för spontant, dvs utan medveten avsikt. Exempel på sådana är nära döden-upplevelser, dödsrelaterade visioner och möjliga minnen av tidigare liv.

En annan linje inom fältforskningen innebär att studera fenomen som kan bestå under längre tid, och som kan förekomma spontant eller som resultat av medvetna ansträngningar. Det kan innebära en första kartläggning av ett fenomen, som kanske senare kan studeras under mer kontrollerade förhållanden i laboratoriet. Ett svenskt exempel är **PSI-SPÅRET**.

SPF och Svensk Parapsykologi

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, SPF, bildades 1948 (se nästa sida).

En ny bok, *Svensk Parapsykologi*, publicerades till SPF:s 50-årsjubileum våren 1998. Den ger en populär översikt över vad parapsykologi är, över aktuell forskning vid svenska universitet och studier av spontana upplevelser. Svenska forskare diskuterar fenomenens innebörd, orienterar om parapsykologins aktuella situation och ger ideer för framtiden. Boken ger också glimtar ur SPF:s historia, och presenterar nutida svenska forskare.

Redaktör för *Svensk Parapsykologi* är Nils-Olof Jacobson, och en rad svenska forskare medverkar. Boken har 100 sidor. Den ges ut av stiftelsen John Björkhems Minnesfond (JBM). Beställ boken genom inbetalning av 100 kr till JBM:s postgiro 700910-3, så sänds den portofritt. Glöm inte ange adress!

Sällskapet för parapsykologisk forskning, SPF

SPF bildades preliminärt den 27 november 1947, då en interimstyrelse valdes. Vid konstituerande möte den 19 februari 1948 började föreningen sin verksamhet. Här ett utdrag ur stadgarna, som bara ändrats obetydligt under dessa 50 år:

”§ 1 Uppgift

Sällskapets uppgift är studiet av de företeelser som betecknas som parapsykiska eller metapsykiska, i första hand former av meddelelse eller förnimmelse samt till själverksamhet knutna fysikaliska effekter, där förmedling genom annat än de vanliga sinnen eller kända fysikaliska skeenden kan förmodas. Dessa studier skola avse dessa företeelers realitet, beskaffenhet och omfattning. Sällskapet skall i lämplig omfattning bringa till allmän kännedom resultaten av genom sällskapet bedriven forskningsverksamhet.

§ 2 Verksamhetsformer

Verksamheten skall bedrivas under effektiv kontroll samt med allsidigt kritisk prövning av företeelser och försöksresultat, innefatta sakkunnig bearbetning och omfatta:

- a/ experimentell forskning med reproducerbar metodik,
- b/ observerande forskning gällande spontana företeelser av metapsykisk karaktär.

Forskning och bearbetning utföres av en eller flera arbetsgrupper. Dessa bör äga sakkunskap i berörda vetenskapsområden såsom psykologi, neurologi, fysiologi, fysik och statistik. Utomstående sakkunskap må vid behov anlitas. Beträffande reproducerbara försöksserier av större intresse böra utomstående fackmän inbjudas för kontroll, kritik och information.”

MEDLEM I SPF kan alla bli som stöder ändamålet i § 1. Medlem blir man genom att betala den årsavgift som bestäms av årsmötet. Årsavgiften gäller det kalenderår under vilket den betalats. Medlem som betalar årsavgift under löpande eller föregående år, har rösträtt vid årsmötet.

SPF:S VERKSAMHET består framför allt av föredrag i Stockholm med svenska och utländska forskare, över ämnen som på något sätt berör parapsykologi. Föredragshållare kan vara allt från fysiker, biologer, läkare, psykologer, statistiker till teologer och litteraturvetare. Parapsykologi är i högsta grad tvärvetenskaplig. Ibland arrangerar SPF också forskningssymposier. Någon gång ordnas kvällar då medlemmar får prova på enklare experiment.

SPF PUBLICERAR ett medlemsblad några gånger om året. En skriftserie har publicerats, se länk på vår hemsida på Internet: www.psi-sweden.org.

Vi vill särskilt uppmärksamma nummer 21, ett temanummer om telepatiforskning med ganzfeldtekniken. Mer information om detta nummer hittar du bland särskilda erbjudanden på vår hemsida. Numret kostar 60 kr (inkl porto), pg 35 17 57-0.

SPF PRENUMERERAR på följande tidskrifter, som intresserade medlemmar kan läsa i cirkulation:

European Journal of Parapsychology
Journal of Parapsychology
Journal of the Society for Psychical Research (SPR)
Journal of the American SPR
Exceptional Human Experiences
Human Nature
Journal of Consciousness Studies
Journal of Scientific Exploration
Subtle Energies
Transkommunikation (tysk)
Frontier Perspectives
International Journal of near Death Studies

SPF HAR EN BOKSAMLING på ca 2700 band deponerad hos PPB (Psykologisk-Pedagogiska Biblioteket). Under 2002/2003 ska vi flytta boksamlingen till annan lokal, kanske i Göteborg men helst i Stockholm. (www.sub.sv.se/ppt)

SPF HAR OCKSÅ SIN STORA TIDSKRIFTSSAMLING hos PPB, den kan också beröras av flytten. I begränsad utsträckning kan kopior beställas på angivna sidor hos ordföranden eller Jan Dalkvist i styrelsen.

STYRELSEN för SPF, samt extra ledamöter, utgör styrelse för *Stiftelsen John Björkhems Minnesfond* (JBM). Stiftelsen bildades den 20 maj 1963 till minne av pionjären John Björkhem, med syfte att främja parapsykologisk forskning på vetenskaplig grund. Fonden har under de sista 5 åren delat ut sammanlagt ca 625.000 kronor i bidrag till parapsykologisk forskning.

Bidrag till JBM mottages tacksamt på postgiro 70 09 10-3. Tänk på stiftelsen när ni upprättar testamente. Det är ett mycket lämpligt sätt att bidra till forskningen. Det är tack vare bidrag i ett testamente, som JBM blivit en mycket viktig plattform för parapsykologi i Sverige.